

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Lecznictwa

DLT.055.2.2023.AS
Warszawa, 27 lipca 2023

Pan

Szanowny Panie,
w odpowiedzi na petycję w sprawie realizacji uprawnień dla Zasłużonych Honorowych Dawców Krwi (ZHDK) w zakresie odpłatności za leki, proszę o przyjęcie poniższego.

Powszechnie przyjętym jest, że krwiodawstwo to misja i odpowiedzialność. Świadomość uratowania komuś życia jest jedną z najistotniejszych wartości honorowego krwiodawstwa, a krew jest najcenniejszym darem, jaki może podarować człowiek. Dzięki tak szlachetnym, wrażliwym osobom, jak krwiodawcy możliwe jest wykonywanie skomplikowanych operacji, ratowanie zdrowia, a także życia ciężko chorych oraz niesienie pomocy ofiarom wypadków.

Z uwagi na fakt, iż w treści petycji nie wskazano o jaki konkretnie lek chodzi, stąd udzielenie odpowiedzi zostało oparte na określonych założeniach. Zgodnie z art. 43 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹ Zasłużeni Honorowi Dawcy Krwi mają prawo do:

1. bezpłatnego, do wysokości limitu finansowania, zaopatrzenia w leki objęte wykazem leków refundowanych w całym zakresie zarejestrowanych wskazań i przeznaczeń,
2. bezpłatnego zaopatrzenia w leki, które świadczeniobiorca może stosować w związku z oddawaniem krwi lub w związku z oddawaniem szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek albo narządów

- na podstawie recepty wystawionej przez osobę uprawnioną.

Ad 1. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami wykaz leków refundowanych ogłaszany jest przez Ministra Zdrowia co 2 miesiące w drodze obwieszczenia na podstawie zapisów art. 37 ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych², zwanej dalej „ustawą refundacyjną”.

¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2561, z późn. zm.).

² Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 826).

Od 1 lipca 2023 r. obowiązuje obwieszczenie refundacyjne, w którym w aptece na receptę w całym zakresie zarejestrowanych wskazań i przeznaczeń refundowanych jest 1841 leków przysługujących bezpłatnie, do wysokości limitu finansowania Zasłużonym Honorowym Dawcom Krwi. Omawiany wykaz leków refundowanych dostępny jest m.in. na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia pod linkiem:

<https://www.gov.pl/web/zdrowie/obwieszczenia-ministra-zdrowia-lista-lekow-refundowanych>

Należy wskazać, że lekarz jest osobą odpowiedzialną za dokonanie rozpoznania, ocenę stanu pacjenta i wybór metody leczenia. Pacjent natomiast ma prawo do pełnej i zrozumiałej dla niego informacji na temat swojego stanu zdrowia, rozpoznania, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych oraz dających się przewidzieć następstwach dla życia i zdrowia, w tym możliwych działaniach niepożądanych leków, które mają być u niego zastosowane, jak również decyduje o wdrażanej terapii oraz dalszym postępowaniu w danej jednostce chorobowej. Należy podkreślić, że refundacja na lek przysługuje, o ile lekarz w momencie wystawiania recepty diagnozuje u pacjenta schorzenie, które zawiera się w zakresie wskazań objętych refundacją dla danego leku, jeżeli zaś produkt leczniczy jest przepisywany poza zakresem refundacji, osoba wystawiająca receptę jest zobowiązana do wpisania symbolu „X” albo 100%, a pacjent uiszcza pełną opłatę w wysokości obowiązującej ceny detalicznej produktu. W przypadku gdy lekarz stwierdzi, że refundacja dla ZHDK przysługuje, na receptce w rubryce „kod uprawnień dodatkowych pacjenta” wpisze „ZK” oraz zaznaczy odpłatność za dany lek w taki sam sposób, jakby lek był przepisany na zasadach ogólnych (czyli takich jak dla pacjentów bez uprawnienia ZK, np. przy danym leku zaznaczy 50%, 30% lub ryczałt). W przypadku wpisania przy danym leku wartości 100% pacjent otrzyma ten lek pełnopłatnie, nawet wówczas gdy kod „ZK” jest wpisany na receptce. Farmaceuta na podstawie informacji przekazanej przez lekarza na receptce wydaje lek pacjentowi. W przypadku gdy lekarz nie zaznaczy uprawnienia „ZK” na receptce, a np. zaznaczy poziom odpłatności (np. 50%, 30% lub ryczałt), farmaceuta w aptece ma prawo, na podstawie dokumentów przedstawionych przez ZHDK, wpisania lub poprawiania kodu uprawnień dodatkowych na receptce.

Ad. 2. Na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie wykazu leków dla świadczeniobiorcy posiadającego tytuł "Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi" lub "Zasłużonego Dawcy Przeszczepu"³, utworzony jest osobny wykaz Ministra Zdrowia dla ZHDK.

Leki z tego wykazu nie są refundowane na zasadach ogólnych, nie znajdują się w wykazie leków refundowanych, który był opisany w pkt 1.

Gdy lekarz stwierdzi, że ZHDK może stosować leki z poniższego wykazu, na receptce w rubryce „kod uprawnień dodatkowych pacjenta” wpisze „ZK”. Z formalnego punktu widzenia pole sekcji odpłatności lekarz powinien raczej pozostawić puste. W przypadku jednak, gdyby lekarz wpisał 100% przy leku z poniższego wykazu, to przy zbiegu na receptce oznaczenia kodu uprawnienia dodatkowego „ZK” oraz oznaczenia „100%”, pacjent powinien otrzymać w miejscu realizacji recepty lek nieodpłatnie.

Analizowanej sytuacji dedykowany jest bowiem § 8 ust. 1 pkt 8 lit. c rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie recept⁴, który stanowi, że „w przypadku gdy recepta zawiera kod uprawnień dodatkowych pacjenta, osoba wydająca, wydaje produkt leczniczy, środek spożywczy specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrób medyczny za odpłatnością wynikającą z określonego przez nią uprawnienia dodatkowego pacjenta, przy czym w drodze odstępstwa, jeżeli kod uprawnienia dodatkowego występuje w zbiegu z oznaczeniem „X” albo „100%” dotyczącym odpłatności, osoba wydająca realizuje receptę

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1211.

⁴ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie recept (Dz. U. z 2023 r. poz. 487).

zgodnie z tym oznaczeniem (pełnopłatnie), z wyjątkiem przypadku, kiedy oznaczenie to występuje w zbiegu z kodem uprawnienia dodatkowego, o którym mowa w lp. 2 albo 9 załącznika nr 1 do rozporządzenia, albo w lp. 6 tego załącznika [tzn. kodem „ZK”], jeżeli na receptycie przepisano lek określony w przepisach wydanych na podstawie art. 43 ust. 4 ustawy o świadczeniach - w takiej sytuacji recepta realizowana jest zgodnie z uprawnieniem reprezentowanym przez ten kod”.

Niemniej jednak, procedując rozporządzenie w sprawie recept, projektodawca świadom, że osoby wystawiające receptę czasem nie znają powyższych zasad, przewidział ewentualność zbiegu (jakkolwiek irracjonalnego i wewnętrznie sprzecznego) oznaczeń „X” /”100%” oraz kodu „ZK” i rozstrzygnął o honorowaniu wówczas uprawnienia dodatkowego reprezentowanego przez kod „ZK” ponad oznaczeniem „X” /”100%”. W analizowanej sprawie powinno było nastąpić wydanie leku z uwzględnieniem jego bezpłatności wynikającej z posiadania przez świadczeniobiorcę uprawnienia reprezentowanego przez kod „ZK”.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Beniuk-Patoła
Zastępca Dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/

Załącznik. Wykaz leków, które świadczeniobiorca posiadający tytuł „zasłużonego honorowego dawcy krwi” lub „zasłużonego dawcy przeszczepu” może stosować w związku z oddawaniem krwi lub w związku z oddawaniem szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek albo narządów

Lp.	Kategoria dostępności	Skład	Nazwa produktu leczniczego	Postać farmaceutyczna	Dawka	Wielość opakowania zgodnie z Rejestrem Produktów Leczniczych Dopuszczonych do Obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Nr GTiN (Global Trade Item Number)
Preparaty zawierające żelazo:							
1	Rp	Ferrosi sulfas + Acidum ascorbicum	Sorbifer durules	Tabletki o przedłużonym uwalnianiu	100 mg 60 mg	50 tabl.	05909990864553
2	Rp	Ferrosi sulfas	Tardyferon	Tabletki o przedłużonym uwalnianiu	80 mg	30 tabl.	05909990325818
3	Rp	Ferrosi sulfas + Acidum folicum	Tardyferon-Fol	Tabletki o przedłużonym uwalnianiu	80 mg 0,35 mg	30 tabl.	05909990668816
4	OTC	Ferrosi gluconas	Ascofer	Tabletki drażowane	200 mg	50 tabl.	05909990325313
5	Rp	Ferri proteinatosuccinas	Feroplex	Roztwór doustny	40 mg/15 ml	20 fiol. 15 ml	05909990609994
Preparat zawierający witaminę B:							
6	OTC	Calcii pantothenas Riboflavinum (Vitaminum B2) Thiamini nitras Nicotinamidum (Vitaminum PP) Pyridoxini hydrochloridum	Vitaminum B compositum	Tabletki drażowane	Złożony	50 tabl.	05909990104840

		(Vitaminum B6)					
Preparaty zawierające kwas foliowy:							
7	Rp	Acidum folicum	Acidum folicum Richter	Tabletki	5 mg	30 tabl.	05909990109210
8	Rp	Acidum folicum	Acidum folicum Richter	Tabletki	15 mg	30 tabl.	05909990109319
9	Rp	Acidum folicum	Acidum folicum Hasco	Tabletki	5 mg	30 tabl.	05909991027216
10	Rp	Acidum folicum	Acidum folicum Hasco	Tabletki	15 mg	30 tabl.	05909991027315
11	Rp	Acidum folicum	Folacid	Tabletki	5 mg	30 tabl.	05909990960811
12	Rp	Acidum folicum	Folacid	Tabletki	15 mg	30 tabl.	05909990960910